

Y Gwir Anrh Elin Jones AS
Y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes

5 Mehefin 2024

Annwyl Lywydd,

Ein hadroddiadau diweddar ar femoranda cydsyniad deddfwriaethol Llywodraeth Cymru, a sylwadau ar y broses cydsyniad deddfwriaethol

Bydd y Pwyllgor Busnes yn ymwybodol bod fy Mhwyllgor yn ystyried yr holl femoranda cydsyniad deddfwriaethol a osodir gerbron y Senedd o dan Reol Sefydlog 29, a hyd yn hyn, mae wedi gosod bron 75 o adroddiadau ar femoranda o'r fath.

Mae'r Pwyllgor Busnes hefyd yn ymwybodol bod fy Mhwyllgor wedi ysgrifennu ar sawl achlysur yn y Chweched Senedd i dynnu sylw at yr argymhellion yr ydym wedi'u gwneud yn ein hadroddiadau ynghylch Rheol Sefydlog 29 a'r broses cydsyniad deddfwriaethol, neu i godi pryderon penodol yn eu cylch. Gwnaethom groesawu eich llythyr, dyddiedig 20 Mawrth 2024, a anfonwyd atom pan wnaethoch gadarnhau y bydd Rheol Sefydlog 29.1 yn cael ei hystyried fel rhan o waith arfaethedig y Pwyllgor Busnes mewn perthynas â'r broses cydsyniad deddfwriaethol.

Yn fwyaf diweddar, ar 10 Mai 2024, gwnaethom ysgrifennu atoch mewn perthynas â'n hystyriaeth o Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 2) Llywodraeth Cymru ar y Bil Cyfiawnder Troseddol, lle nodwyd gennym eto, wrth benderfynu a yw darpariaethau Bil yn gofyn am gydsyniad y Senedd, bod gwahanol brofion yn cael eu cymhwyso ar hyn o bryd o fewn y Senedd, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU yn y drefn honno. Unwaith eto, rydym yn diolch i chi am eich llythyr yn ymateb ar 15 Mai, lle gwnaethoch gadarnhau bod y Pwyllgor Busnes yn disgwyl ystyried ei waith ymhellach ar y broses cydsyniad deddfwriaethol, gan gynnwys y materion a godwyd gennym, cyn toriad yr haf.

Pan ysgrifennodd fy rhagflaenydd ar 10 Mai 2024, pwysleisiodd y byddai'r Pwyllgor yn debygol o ysgrifennu eto am Reol Sefydlog 29 yn dilyn cyhoeddi adroddiad y Pwyllgor ar Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Llywodraeth Cymru ar y Bil Rhentwyr (Diwygio). Gosodwyd adroddiad y Pwyllgor ar 10 Mai 2024, a hoffwn dynnu eich sylw at dri o argymhellion y Pwyllgor:

***Argymhelliad 1.** Wrth osod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, dylai'r Ysgrifennydd Cabinet perthnasol gynnwys amserlen o'r trafodaethau a'r gwaith ymgysylltu rhynglywodraethol perthnasol sydd wedi digwydd ar lefel swyddogol a gweinidogol.*

***Argymhelliad 6.** Wrth osod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, dylai'r Ysgrifennydd Cabinet perthnasol esbonio'n fanwl yn y memorandwm hwnnw pam y dewiswyd peidio â dilyn proses graffu ddeddfwriaethol garlam ar gyfer Bil a gynigiwyd gan Lywodraeth Cymru, yn hytrach na defnyddio Bil Llywodraeth y DU i wneud darpariaeth mewn maes datganoledig.*

***Argymhelliad 8.** Os bwriedir defnyddio Bil y DU i ddeddfu mewn maes datganoledig, rhaid i Lywodraeth Cymru gydymffurfio â Rheol Sefydlog 29, ac yn unol â'r Rheol Sefydlog honno rhaid iddi osod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol dim mwy na phytthefnos fel rheol ar ôl i'r Bil gael ei gyflwyno.*

Mae'r Pwyllgor hefyd bellach wedi adrodd ar Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol Llywodraeth Cymru (Memorandwm Rhif 4) ar y Bil Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol. Mae dau fater difrifol yn yr adroddiad hwnnw yr ydym hefyd yn teimlo bod angen tynnu eich sylw atynt.

Yn gyntaf, o ystyried y dyddiad cau ar gyfer adrodd, sef 13 Mai 2024, cyn y ddadl ar gydsyniad deddfwriaethol a drefnwyd ar gyfer 14 Mai 2024, roedd yn anfoddfaol iawn mai dim ond ar 13 Mai y derbyniodd y Pwyllgor gopiau oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a'r Gymraeg o ohebiaeth rynglywodraethol pwysig yn ymwneud â'r Bil. Dim ond ychydig iawn o amser oedd gan y Pwyllgor i adolygu'r ohebiaeth. Un mater o gryn bwys i'r Senedd a oedd yn haeddu ystyriaeth fanwl oedd cadarnhad am y tro cyntaf, mewn llythyr dyddiedig 1 Mawrth 2024 a amgaewyd o fewn llythyr Ysgrifennydd y Cabinet ar 13 Mai 2024, mai bwriad Llywodraeth y DU oedd y bydd y Bil yn galluogi defnydd gwell o ddata ym maes iechyd a gofal cymdeithasol i oedolion.

Roedd y Pwyllgor hefyd yn gallu dysgu mwy am Nodyn Cyfarwyddyd ar Ddatganoli Llywodraeth y DU y mae Llywodraeth Cymru wedi cyfeirio ato sawl gwaith mewn amrywiol femoranda cydsyniad deddfwriaethol yn ystod yr ychydig fisoedd diwethaf, a dyma destun yr ail fater yr ydym yn dymuno ei godi. Mae Llywodraeth Cymru wedi dweud wrth y Pwyllgor, er enghraifft mewn gohebiaeth ddiweddar mewn perthynas â'r Bil Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol, bod Gweinidog Gwladol perthnasol Llywodraeth y DU wedi ysgrifennu at Lywodraeth Cymru yn nodi bod ei Nodyn

Cyfarwyddyd ar Ddatganoli yn nodi y dylid ceisio cydsyniad gan y Senedd wrth gyflwyno neu osod swyddogaethau a gedwir yn ôl ar awdurdod Cymreig datganoledig. Mae hyn wedi cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru, nid yn unig mewn perthynas â'r Bil Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol, i gyfiawnhau sbarduno proses cydsyniad deddfwriaethol y Senedd. Fodd bynnag, bellach ar ôl gweld y llythyr penodol gan y Gweinidog Gwladol, (gweler y llythyr dyddiedig 6 Chwefror 2024 wedi'i amgáu yn llythyr Ysgrifennydd y Cabinet dyddiedig 13 Mai 2024), mae'n ymddangos bod safbwynt Llywodraeth y DU yn fwy cynnil ac mewn gwirionedd yn cydnabod nad yw Rheolau Sefydlog y Senedd yn gwneud darpariaeth ar gyfer sefyllfaoedd lle mae Bil Senedd y DU yn gosod swyddogaethau o'r fath. Yn y llythyr mae'r Gweinidog Gwladol dros Ddata a Seilwaith Digidol yn nodi:

*"The UK Government maintains that these functions are reserved, but in further consideration of the Welsh Devolution Guidance Note, which sets out that consent should also be sought when conferring or imposing reserved functions on a devolved Welsh authority, we have come to the view that it is appropriate to seek agreement to Clause 74 and Clause 78(3) - **either through a Legislative Consent Motion or a statement made by the Welsh Ministers - noting that there is no procedure in the Senedd Standing Orders covering situations where a UK Parliament bill imposes reserved functions on devolved Welsh authorities.**"*
(ychwanegwyd pwyslais)

Fel y dywedodd fy rhagflaenydd mewn llythyr ar 10 Mai 2024, fel Pwyllgor rydym yn pryderu y bydd y dull sy'n cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru yn arwain at ddryswch o ran yr hyn sy'n sail i'r cais am gydsyniad y Senedd.

Hoffwn ailadrodd ein bod yn cydnabod ac yn croesawu'n fawr y ffaith bod gwaith wedi dechrau ar adolygu'r Rheol Sefydlog.

Fodd bynnag, mae gan y Pwyllgor bryderon cryf erbyn hyn bod y datblygiadau diweddaraf hyn yn amlygu angen posibl i'r Pwyllgor Busnes gynnal adolygiad gweithdrefnol llawn o Reol Sefydlog 29 i sicrhau ei fod yn addas i'r diben. Rydym wedi dod i'r farn hon oherwydd ein bod yn credu bod cydsyniad yn cael ei geisio ar gyfer darpariaethau mewn meysydd datganoledig ar raddfa na ragwelwyd o bosibl pan ddrafftwyd y rheol sefydlog yn wreiddiol. Yn ein barn ni, mewn amgylchiadau lle mae Llywodraeth Cymru yn ceisio cydsyniad y Senedd ar gyfer cynnwys darpariaeth ddatganoledig sylweddol mewn Bil y DU, dylai fod yn ofynnol i femoranda cydsyniad deddfwriaethol perthnasol ddarparu gwybodaeth fanylach er mwyn caniatáu ar gyfer gwaith craffu mwy gwybodus ac amserol. Wrth gwrs, mater allweddol y byddai angen ei gydnabod o hyd yw na all y broses o ystyried memoranda cydsyniad deddfwriaethol, hyd yn oed gyda gwybodaeth fanylach, efelychu'r lefel o graffu a fyddai ar gael ar gyfer darpariaethau a gynhwyswyd mewn Biliau a gyflwynwyd i'r Senedd).

Yn gywir

Mike Hedges

Mike Hedges

Cadeirydd

